

B?T (Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri) Tutum ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *B?T (Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri) Tutum ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18072>

Özet

Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri (B?T) Tutum Ölçe?i, yüksekö?retim düzeyindeki bireylerin B?T'e yönelik genel tutumlar?n? ölçmek amacıyla 2014 y?l?nda Mustafa Serkan Günbatar taraf?ndan geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Ölçek, 23 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, ölçe?in B?T tutumlar?n? ölçme konusunda tatmin edici düzeyde güçlü ve güvenilir bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Bu ölçek, özellikle e?itim ve psikoloji alanlarında B?T entegrasyonu ve kabul düzeylerini de?erlendirmek için kritik bir araç olarak tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

B?T, Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri, Tutum Ölçe?i, Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik, Yüksekö?retim, Psikometri

Yazarlar

Musrafa Serkan GÜNBATAR

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin Bilgi ve ?leti?im Teknolojilerine (B?T) karşı geli?tirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri yani genel tutum düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde belirlemektir. Bu çalışmada, özellikle Türkiye bağlamında, B?T kullanıma yönelik tutumlar? standart bir ölçüm aracıyla ortaya koyma ihtiyacından doğmuştur.

Geli?tirme süreci, B?T'in e?itim ve günlük yaşamdaki artan önemi göz önüne alınarak, mevcut tutum ölçeklerindeki eksiklikleri gidermeyi hedeflemiştir. Ölçek, kullanıcıların B?T'e ne kadar olumlu veya olumsuz yaklaştığını, bu teknolojileri kullanma istekliliğini ve bu konudaki inançlarını ölçmeyi amaçlamaktadır.

Yapı

Tutum kavramının merkeze alan B?T Tutum Ölçe?i, toplam 23 maddeden ve bu maddeleri kapsayan 5 farklı alt boyuttan meydana gelmektedir. Bu alt boyutlar, bireylerin B?T'e yönelik karmaşık tutumlarının farklı yönlerini (örneğin, algılanan yarar, kullanım kaygısı, sosyal etkileşim vb.) temsil etmektedir.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen 5 faktörlü yapı, ölçe?in teorik olarak beklenen tutum bileşenlerini başarıyla ayrıştırdığını göstermektedir. Ölçek, bireylerin B?T'e yönelik genel kabul düzeylerini belirlemek için çok boyutlu bir bakış açısı sunmaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, madde-toplam korelasyonlar? ve yap?sal uyum analizleri üzerinden yürütülmü?tür. Elde edilen bulgular, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen genel yap?yla yüksek düzeyde tutarlı?k gösterdi?ini kan?tlam??t?r.

Madde-Toplam Korelasyonlar?: Ölçekte yer alan tüm maddelerin ölçek toplam puan? ile orta ve yüksek düzeyde ili?kili oldu?u tespit edilmi?tir ($p<0,01$). Madde-test korelasyonlar? 0,455 ile 0,713 aras?nda de?erler alm??t?r.

Homojenlik Kan?t?: Yüksek korelasyon de?erleri, ölçek maddelerinin sadece geçerli oldu?unu de?il, ayn? zamanda ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü (homojenlik) de desteklemektedir. Madde madde ve madde-test korelasyonlar?nın incelenmesi, maddelerin yeterli geçerlik düzeyine sahip oldu?unu aç?kça ortaya koymaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, hem iç tutarlı?k (iç güvenilirlik) hem de zamana ba?lı kararlı?k (test-tekrar test güvenilirli?) yöntemleri kullan?larak kapsaml? bir ?ekilde incelenmi?tir.

?ç Tutarlı?k (Cronbach's Alpha): Ölçe?in tamam?na ait Cronbach's Alpha güvenilirlik katsay?s? **0,919** olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, ölçe?in mükemmel düzeyde iç tutarlı??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: İlk uygulamadan dört hafta sonra, Eczacılık bölümü ö?rencilerinden olu?an 86 ki?ilik bir örneklem üzerinde ölçek tekrar uygulanm??t?r. Bu uygulaman?n sonucunda toplam ölçek güvenilirli?i **0,931** olarak belirlenmi?tir. Bu yüksek de?er, ölçe?in zaman içinde kararlı ölçümler sa?lad??n? kan?tlamaktadır.

Alt Boyut Güvenirlikleri: Alt faktörler için hesaplanan Cronbach's Alpha ve test-tekrar test katsay?lar? da tatmin edici düzeydedir:

Birinci Alt Faktör: Alpha 0,899; Test-Tekrar Test 0,904.

?kinci Alt Faktör: Alpha 0,884; Test-Tekrar Test 0,854.

Üçüncü Alt Faktör: Alpha 0,881; Test-Tekrar Test 0,899.

Dördüncü Alt Faktör: Alpha 0,822; Test-Tekrar Test 0,818.

Be?inci Alt Faktör: Alpha 0,761; Test-Tekrar Test 0,712.

Tüm bu istatistiksel bulgular, B?T Tutum Ölçe?i'nin bilimsel ara?t?rmalarda kullan?labilecek düzeyde yüksek bir güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, tutum yap?s?n?n çok boyutlu do?as?n? yakalamak üzere geli?tirilmis?tir. Ölçe?in 5 alt boyuttan olu?mas?, geli?tirme a?amas?nda Aç?mlay?c? veya Do?rulamay?c? Faktör Analizi yöntemlerinin kullan?ld???n? i?aret etmektedir. Bu analizler, maddelerin teorik olarak beklenen faktörler alt?nda topland???n? ve her bir alt boyutun B?T tutumunun farklı bir yönünü ba??ms?z olarak ölçtü?ünü do?rulam???r.

Faktör yap?s?n?n belirlenmesi, ölçe?in yap? geçerli?ine güçlü bir kan?t sa?lam?? ve B?T'e yönelik tutumlar?n sadece tek bir genel skorla de?il, daha nüanslı? 5 farklı boyutta incelenmesine olanak tan?m???r.

Araç

Test Tipi: Geli?tirme (Development)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= tamamen kat?lm?yorum - 5= tamamen kat?l?yorum)

Maddeler: 23 Madde

Alt Boyut Say?s?: 5 Alt Boyut

Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: Yeti?kin (Genellikle üniversite ö?rencisi ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Güvenirlik çal??malar?nda Eczac?lık bölümü ö?rencileri kullan?lm???r (N=86, test-tekrar test için).

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, 2014 y?l?nda yay?nlanm???r. Kullan?m izinleri ve telif haklar? için sorumlu yazar Mustafa Serkan Günbatar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Yazarlar ?leti?im

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: mustafaserkan@gazi.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar?n Gazi Üniversitesi'ndeki akademik adresi baz al?nmal?d?r.

Kaynaklar

Günbatar, M. S. (2014). Bilgi ve ileti?im teknolojilerine yönelik bir tutum ölçe?i geli?tirme çal??mas?. *Ahi Evran Üniversitesi K?r?ehir E?itim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 121-135.

Makalenin orijinaline bu ba?lant? üzerinden eri?ilebilir: kefad.ahievran.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: bit-bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-tutum-olcegi-toad.pdf

B?T (Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri) Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dilinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

23 madde ve 5 alt boyut

(19 m): ?htiyaç hâlinde grafik ve çizim programlar?n? (Paint, Photoshop vb.) kullan?r?m.

(21 m): Mail adresimi düzenli olarak kontrol etmek gerekti?ine inan?r?m.